

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS.NKPS.431.7.14.2025.AT

Pani
Dorota Waliszak
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej
ul. Głowackiego 4
58-100 Świdnica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

(W dniu 24.09.2025 r. doręczono kontrolowanemu projekt wystąpienia pokontrolnego, do którego nie wniesiono zastrzeżeń.)

Wrocław, 7 października 2025 r.

I. Informacje organizacyjne

Jednostka kontrolowana	Gminny Ośrodek Pomocy Gminny Społecznej w Świdnicy
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dorota Waliszak - zatrudniona na stanowisku Kierownika GOPS w Świdnicy od 1.11.2020 r.

(dowód: akta kontroli str. 51-52)

Zakres kontroli	Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych. od dnia 1.01.2024 r. do dnia 12.08.2025 r. Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów od dnia 1.01.2024 r. do dnia 12.08.2025 r. Realizacja zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" od dnia 1.01.2024 r. do dnia 12.08.2025 r.
-----------------	---

Podstawa prawna kontroli	1. art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie,¹ 2. art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej², 3. art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych³, 4. art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁴, 5. art. 10 ust. 13 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.⁵ Plan kontroli na II półrocze 2025 r. zatwierdzony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 27 czerwca 2025 r. (PNK - KZ.430.1.2025.MK).
--------------------------	--

¹ (t. j. Dz. U 2025 r., poz. 438)

² (t. j. Dz. U z 2020 r., poz. 2024)

³ (t. j. Dz. U z 2025 r. poz. 1208) – zwana dalej ustawą o świadczeniach rodzinnych.

⁴ (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 428) – zwana dalej ustawą o pomocy uprawnionym do alimentów.

⁵ (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1829) – zwana dalej ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Data rozpoczęcia
i zakończenia
czynności
kontrolnych

Od dnia 12 sierpnia 2025 r. do dnia 5 września 2025 r.

Kontrolerzy

1. **Agnieszka Toporowska-Karp** – starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przewodnicząca zespołu, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.299.2025AT z dnia 22 lipca 2025 r.,
2. **Ewa Lasota** – starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.300.2025.AT z dnia 22 lipca 2025 r.

(dowód: akta kontroli str.11-14)

I. Ocena kontrolowanej jednostki

W wyniku kontroli poszczególnych zagadnień, w oparciu o oceny cząstkowe badanych obszarów realizację przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" w zakresie okresów objętych kontrolą oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

II. Ustalenia kontroli

Kontrola w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdnicy została przeprowadzona w dniach 12, 13 i 14 sierpnia 2025 r.

Kontrolę wpisano pod poz. nr 21 Książki kontroli jednostki kontrolowanej.

Techniki zastosowane podczas postępowania kontrolnego:

Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone na podstawie listy wniosków złożonych w okresie objętym kontrolą, listy wypłat za okresy objęte kontrolą, dokumentacji zawartej w teczkach osób pobierających świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia wynikające z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem", które złożyły wnioski o przyznanie świadczeń w okresach objętych kontrolą oraz innych dokumentów przedłożonych przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy Panią Dorotę Waliszak.

Podczas kontroli dokumenty udostępniała i udzielała wyjaśnień:

1. Pani Dorota Waliszak Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy.

Informacje ogólne:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy został utworzony na mocy Uchwały Nr 49/XI/90 Gminnej Rady Narodowej w Świdnicy z dnia 26 kwietnia 1990 r.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek działał w oparciu o:

- Statut przyjęty Uchwałą Nr XXV/186/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 22 marca 2016 r. w sprawie nadania statutu Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Świdnicy.
- Regulamin Organizacyjny wprowadzony zarządzeniem nr 1/2018 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy oraz zatwierdzony Zarządzeniem nr 14/2018 Wójta Gminy Świdnica z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy.

(dowód: akta kontroli str.53-54)

W okresie objętym kontrolą realizacją zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” zajmowali się:

1. Pani Dorota Waliszak - Kierownik GOPS w Świdnicy - od 1 listopada 2020 r. do nadal,

[REDACTED]

6. [REDACTED]

(dowód: akta kontroli str.55-56)

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy informuje osoby ubiegające się o świadczenia o terminach składania wniosków poprzez:

- zamieszczenie pisemnej informacji na tablicy ogłoszeń w siedzibie Ośrodka,
- zamieszczenie informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy w Świdnicy tj. <https://gmina.swidnica.pl>,
- zamieszczenie informacji na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy tj. <https://gops.gmina.swidnica.pl>,
Bezpośredni jak i telefoniczny kontakt ze świadczeniobiorcami przez pracowników zajmujących się bezpośrednio realizacją ustawy jak i pracowników socjalnych i asystenta rodziny w trakcie kontaktu z klientem,
- przekazywanie informacji sołtysom (jednostki pomocnicze gminy) podczas narad/spotkań organizowanych przez Urząd Gminy w Świdnicy,
- w pouczeniach zawartych w decyzjach”.

(dowód: akta kontroli str.57-58)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy realizuje wypłaty świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000,00 zł, o którym mowa w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” na rachunek bankowy, gotówką w Agencji Bankowej Monetia Sp. z o.o. ul. Ludwika Zamenhofska 42, 58-105 Świdnica, przekazem pocztowym.

(dowód: akta kontroli str.59-60)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy pracuje:
poniedziałek, środa, czwartek - od 7:30 do 15:30
wtorek – od 7:30 do 17:00
piątek – od 7:30 do 14:00

(dowód: akta kontroli str.61-62)

Z informacji przekazanej przez Kierownika GOPS w Świdnicy wynika, iż w okresie objętym kontrolą do Ośrodka nie wpływały skargi osób korzystających ze wsparcia na jakość obsługi realizowanych zadań z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń „Za życiem”.

(dowód: akta kontroli str.63-64)

A) Sprawy organizacyjne:

Wójt Gminy Świdnica upoważnił następujących pracowników:

1. [REDAKTED] – pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy na podstawie:
 - ✓ Upoważnienia nr SZP.0052.24.2019 z dnia 4.03.2019 r. do:
 - prowadzenia postępowania administracyjnego w sprawach dot. świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
 - podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania administracyjnego i wydawania decyzji w tych sprawach,
 - przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy;
 - ✓ Upoważnienia nr 6/2021 z dnia 1.04.2021 r. do:
 - prowadzenia postępowania administracyjnego w sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych,
 - prowadzenia postępowań w sprawach jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, posiadającego zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet i rodzin „Za życiem” w zastępstwie pracownika ds. świadczeń rodzinnych;
 - ✓ Upoważnienie nr 61/2025 z dnia 12.08.2025 r. do:
 - przekazywania do biur informacji gospodarczej, informacji gospodarczych o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych, wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 wskazanej wyżej ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy,
 - występowania do biur informacji gospodarczej z żądaniem uzupełnienia, uaktualnienia, sprostowania, usunięcia lub wstrzymania ujawniania tych informacji gospodarczych na czas określony w przypadkach przewidzianych w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 85 ze zm.),

- zamieszczania w Krajowym Rejestrze Zadłużonych, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (Dz.U. z 2021 r., poz. 1909 ze zm.) w zakresie zobowiązań, o których mowa w art. 28 ust.1 pkt 1 i 2, w przypadku gdy komornik nie prowadzi ich egzekucji, a zaległość powstała za okres dłuższy niż 3 miesiące.

2. [REDAKTOWANE] – pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy na podstawie:
 - ✓ Upoważnienia nr 16/2016 z dnia 29.03.2016 r. do:
 - prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych;
 - ✓ Upoważnienia nr 21/2016 z dnia 30.12.2016 r. do:
 - prowadzenia postępowania w sprawach dot. jednorazowego świadczenia „Za życiem”;
 - ✓ Upoważnienia nr 5/2021 z dnia 1.04.2021 r. do:
 - prowadzenia postępowania administracyjnego w sprawach dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego w zastępstwie pracownika ds. funduszu alimentacyjnego,
 - podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych i prowadzenia w tych sprawach postępowania administracyjnego oraz wydawania w tych sprawach decyzji w zastępstwie pracownika ds. funduszu alimentacyjnego.
3. [REDAKTOWANE] – pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy na podstawie:
 - ✓ Upoważnienia nr 14/2016 z dnia 29.03.2016 r. do:
 - prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych;
 - ✓ Upoważnienia nr 20/16 z dnia 30.12.2016 r. do:
 - prowadzenia postępowania w sprawie jednorazowego świadczenia „Za życiem”.
4. [REDAKTOWANE] – pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy na podstawie:
 - ✓ Upoważnienia nr 43/2022 z dnia 1.07.2022 r. do:
 - prowadzenia postępowania administracyjnego w sprawach dot. świadczeń rodzinnych w zastępstwie pracownika ds. świadczeń rodzinnych,
 - prowadzenia postępowań w sprawach jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, posiadającego zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Z życiem” w zastępstwie pracownika ds. świadczeń rodzinnych,
 - prowadzenia postępowania administracyjnego w sprawach dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego w zastępstwie pracownika ds. funduszu alimentacyjnego,
 - podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych i prowadzenia w tych sprawach postępowania administracyjnego oraz wydawania w tych sprawach decyzji w zastępstwie pracownika ds. funduszu alimentacyjnego.
5. [REDAKTOWANE] – pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy na podstawie:
 - ✓ Upoważnienia nr 47/2025 z dnia 4.06.2025 r. do:
 - prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych,
 - jednorazowego świadczenia z tyt. „Za życiem”,
 - prowadzenia postępowania administracyjnego w sprawach dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego w zastępstwie pracownika ds. funduszu alimentacyjnego,
 - podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych i prowadzenia w tych sprawach postępowania administracyjnego oraz wydawania w tych sprawach decyzji w zastępstwie pracownika ds. funduszu alimentacyjnego.

6. Panią Dorotę Waliszak – Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy na podstawie:
- ✓ Upoważnienia nr 67/2020 z dnia 2.11.2020 r. i aneksu nr 1 do tego upoważnienia z dnia 9.11.2020 r. do:
 - prowadzenia postępowania administracyjnego w sprawach świadczeń rodzinnych i wydawania w tych sprawach decyzji,
 - prowadzenia postępowania administracyjnego w sprawach dot. świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wydawania w tych sprawach decyzji,
 - podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania administracyjnego i wydawania decyzji w tych sprawach,
 - prowadzenia postępowania w sprawach dot. jednorazowego świadczenia „Za życiem” i wydawania w tych sprawach decyzji,
 - przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego w zastępstwie pracownika ds. funduszu alimentacyjnego,
 - występowania w imieniu organu właściwego dłużnika do Ministra Cyfryzacji z wnioskami o udostępnienie danych lub inf. Z centralnej ewidencji kierowców w zakresie posiadania dok. prawa jazdy przez dłużników alimentacyjnych;
 - ✓ Pełnomocnictwa z dnia 21.05.2021 r. do:
 - występowania w imieniu Wójta Gminy Świdnica w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego, celem realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
 - ✓ Upoważnienia nr 60/2025 z dnia 12.08.2025 r. do:
 - przekazywania do biur informacji gospodarczej, informacji gospodarczych o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych, wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 wskazanej wyżej ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy,
 - występowania do biur informacji gospodarczej z żądaniem uzupełnienia, uaktualnienia, sprostowania, usunięcia lub wstrzymania ujawniania tych informacji gospodarczych na czas określony w przypadkach przewidzianych w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 85 ze zm.),
 - zamieszczania w Krajowym Rejestrze Zadłużonych, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (Dz.U. z 2021 r., poz. 1909 ze zm.) w zakresie zobowiązań, o których mowa w art. 28 ust.1 pkt 1 i 2, w przypadku gdy komornik nie prowadzi ich egzekucji, a zaległość powstała za okres dłuższy niż 3 miesiące.

(dowód: akta kontroli str.65-68)

Działalność GOPS w Świdnicy w obszarze spraw organizacyjnych oceniono **pozytywnie**.

B) Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych. Terminowość przyznawania świadczeń.

Wypłata świadczeń rodzinnych realizowana jest na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych. Ustawa daje prawo do korzystania z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, świadczeń opiekuńczych (zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego), jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczeń wypłacanych przez gminy na podstawie art. 22 b ustawy oraz świadczenia rodzicielskiego.

W okresie objętym kontrolą tj. od 1.01.2024 r. do 12.08.2025 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy wpłynęło 630 wniosków o przyznanie świadczeń rodzinnych. Do instytucji właściwej do realizacji zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego przekazano 14 wniosków. Do innych organów według właściwości przekazano 17 wniosków. Zamknięto bez nadania biegu lub bez rozpatrzenia z powodu niewywiązania się z obowiązku uzupełniania danych w ustawowo wyznaczonym terminie 21 wniosków.

W okresie objętym kontrolą tj. od 1.01.2024 r. do 12.08.2025 r. Ośrodek wydał 1 085 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym 59 decyzji odmownych. Od treści decyzji 5 wnioskodawców wniosło odwołanie do organu II instancji. SKO w 2 przypadkach uchyliło decyzję organu właściwego i rozstrzygnęło sprawę, w 1 przypadku uchyliło zaskarżoną decyzję w całości i umorzyło postępowanie organu właściwego.

W okresie objętym kontrolą do dnia kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdnicy wypłacono 5 674 zasiłki rodzinne, z czego na dziecko w wieku:

- do ukończenia 5 roku życia – 1 042,
- powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia – 4 315,
- powyżej 18 roku życia do ukończenia 21 roku życia – 280,
- powyżej 21 roku życia do ukończenia 24 roku życia – 37.

Ośrodek wypłacił 3 928 dodatków do zasiłku rodzinnego, z tego z tytułu:

- urodzenia dziecka – 17,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 38,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt 1 ustawy – 245,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt 2 ustawy – 155
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt. 3 ustawy – 0
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 2 ustawy – 0,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 3 ustawy – 0,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 4 ustawy – 0,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia – 64,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia – 610,
- rozpoczęcia roku szkolnego – 708,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 17,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 913,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 1 158.

Ośrodek zrealizował również wypłatę 6 551 zasiłków pielęgnacyjnych, 2 245 świadczeń pielęgnacyjnych, 20 specjalnych zasiłków opiekuńczych, 42 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka oraz 330 świadczeń rodzicielskich.

GOPS w Świdnicy w okresie od 1.01.2024 r. do dnia 12.08.2025 r. zrealizował wypłatę świadczeń rodzinnych na łączną kwotę 9 507 446,13 zł.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji dotyczących świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków pielęgnacyjnych, specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczeń rodzicielskich, jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka oraz zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami o następujących numerach:

1. M.G. – 328.2025 z dnia 18.03.2025 r.
2. D.K. – 661.2024 z dnia 2.12.2024 r.
3. M.S. – 177.2024 z dnia 13.02.2025 r.
4. M.K. – 740.2024 z dnia 9.12.2024 r.
5. M.B. – 691.2024 z dnia 20.11.2024 r.
6. P.F. – 573.2024 z dnia 21.10.2024 r.
7. S.G. – 167.2025 z dnia 11.02.2025 r.,
166.2025 z dnia 12.02.2025 r.
- 8 A.K. – 294.2025 z dnia 25.04.2025 r.
- 9.M.P. – 578.2024 z dnia 7.10.2024 r.
10. K.P. – 735.2024 z dnia 18.12.2024 r.
11. M.G. – 354.2025 z dnia 5.06.2025 r.
12. J.F. – 334.2025 z dnia 21.05.2025 r.
13. M.K. – 390.2025 z dnia 16.07.2025 r.
14. N.S. – 103.2025 z dnia 21.01.2025 r.
15. K.K. – 179.2025 z dnia 14.02.2025 r.
16. Y.B. – 442.2024 z dnia 7.08.2024 r.
- 17.O.B. – 308.2025 z dnia 6.05.2025 r.
18. B.J. – 650.2024 z dnia 12.11.2024 r.
19. A.W. – 283.2025 z dnia 17.04.2025 r.
20. A.W. – 207.2025 z dnia 26.02.2025 r.
21. A.R.-W. – 651.2024 z dnia 12.11.2024 r.
22. V.Z. – 172.2025 z dnia 13.02.2025 r.
23. J.Ch. – 593.2024 z dnia 15.10.2025 r.
24. K.K. – 733.2024 z dnia 4.12.2024 r.
25. P.J. – 579.2024 z dnia 7.10.2024 r.
26. W.S. – 569.2024 z dnia 3.10.2024 r.
27. K.G. – 395.2025 z dnia 17.07.2025 r.

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację dotyczącą przyznania:

- 38 zasiłków rodzinnych oraz 45 dodatków do zasiłku rodzinnego, w tym z tytułu:
 - urodzenia dziecka – 4,
 - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 1,
 - samotnego wychowywania dziecka – 5,
 - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 8,
 - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 3,
 - rozpoczęcia roku szkolnego – 18,
 - podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 5,
 - podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości w której znajduje się szkoła - 1
- 3 zasiłków pielęgnacyjnych,
- 2 świadczeń pielęgnacyjnych,
- 2 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka,
- 1 specjalnego zasiłku opiekuńczego,
- 2 świadczeń rodzicielskich.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdnicy w skontrolowanych decyzjach wysokość kwot przyznanych świadczeń była zgodna z kwotami zasiłków wraz z dodatkami określonymi w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (obowiązującym w dniu wydania decyzji na okres zasiłkowy 2023/2024)⁶ oraz aktualnego Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2024 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna⁷.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Na składanych wnioskach widniała data wpływu do Ośrodka.

Do wniosków dołączone były dokumenty potwierdzające dane osób ubiegających się o świadczenia rodzinne oraz dane członków ich rodzin. Ponadto dokumentacja zawierała akty zgonu, orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, zaświadczenia szkoły/oświadczenia strony o uczęszczaniu dziecka do szkoły – w przypadku gdy dziecko ukończyło 18 rok życia, prawomocne wyroki sądu rodzinnego orzekające rozwód.

GOPS w Świdnicy samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,
- Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres,
- CEIDG, który pozwala zweryfikować dane o prowadzeniu lub zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej,
- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej świadczenia rodzinne,
- Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMON), pozwalającego sprawdzić czy dana osoba posiada orzeczenie o niepełnosprawności,
- Ministerstwa Finansów (e-Podatki), który umożliwia weryfikację informacji o dochodach podatnika,
- przesyłanego drogą elektroniczną za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny systemu informacji oświatowej.

Postępowanie w zakresie przyznawania świadczeń prowadzone było terminowo, oprócz sprawy nr 10 (K.P.) i nr 14 (N.S.). Termin wypłaty świadczeń był zgodny z art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W sytuacji, gdy na dzieci zasądzone były świadczenia alimentacyjne i osoba uprawniona nie otrzymała alimentów albo otrzymała je w wysokości niższej od ustalonej w wyroku sądu lub ugodzie sądowej do wniosku załączone były zaświadczenia organu prowadzącego

⁶ (Dz. U. z 2021 r., poz. 1481)

⁷ (Dz.U. z 2024 r., poz. 1238)

postępowanie egzekucyjne o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów.

W celu określenia dochodu strona składała oświadczenie o wysokości uzyskanego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy innego dochodu niepodlegającego opodatkowaniu.

Osoba ubiegająca się o przyznanie dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania do wniosku dołączała odpowiednie zaświadczenie/oświadczenie o uczęszczaniu do szkoły poza miejscem zamieszkania.

Przy wnioskach o ustalenie prawa do dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka znajdowały się akty zgonu drugiego z rodziców dziecka lub zupełne akty urodzenia.

W aktach dotyczących ustalania prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka znajdowały się dodatkowo stosowne zaświadczenia lekarza/położnej potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną.

Oświadczenia stron składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia” oprócz sprawy nr 10 (K.P.).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy w okresie objętym kontrolą, tj. od 1.01.2024 r. do dnia kontroli, tj. 12.08.2025 r. występował do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskami o podanie informacji w sprawie ustalenia niezbędnego okresu ubezpieczenia, o którym mowa w art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych za osoby, które pobierają specjalny zasiłek opiekuńczy i świadczenie pielęgnacyjne⁸. W okresie objętym kontrolą miało to miejsce w 24 przypadkach.

(dowód: akta kontroli, str.69-70)

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach, Organ ustalając prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od dochodu, nie zweryfikował dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy, do czego jest zobligowany na mocy art. 23b ust. 1 pkt 1⁹ ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Zasiłek rodzinny na dziecko przysługuje jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł¹⁰. Natomiast w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł¹¹. Definicja dochodu rodziny oraz dochodu członka rodziny

⁸ (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 350)

⁹ Organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń rodzinnych są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych (...), odpowiednio: 1) informacji o dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, każdego członka rodziny, udzielanych przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego, zawierających dane o wysokości: a) dochodu, b) składek na ubezpieczenia społeczne odliczonych od dochodu, c) należnego podatku.

¹⁰ art. 5 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych

¹¹ Art. 5 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych

zawarta jest natomiast w art. 3 pkt 2¹² oraz pkt 2a¹³ ww. ustawy.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy wyjaśnia, że organ ustalając prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od dochodów nie zweryfikował w systemie dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawców, jedynie pełnoletnich członków rodziny. Natomiast gdy podczas składania wniosku o ustalenie prawa do świadczeń strona oświadczyła, że drugi rodzic dziecka nie żyje lub niepełnoletnie dziecko odbywało praktyki zawodowe lub pracowało, również dochody takich dzieci podlegały weryfikacji. Organ działając na podstawie art. 23b ust. 1 pkt 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, będzie weryfikował w ministerstwie finansów dochody wszystkich członków rodziny”.

(dowód: akta kontroli str.157-158)

2. W sprawie nr 11 (M.G.) organ w rozstrzygnięciu decyzji nr 354.2025 z dnia 5.06.2025 r. przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego błędnie ustalił okres przysługiwania świadczenia pielęgnacyjnego oraz kwotę świadczenia. W osnowie decyzji Organ przyznał „świadczenie pielęgnacyjne na Sz. G. L. ur. od dnia 2025-05-01 do dnia 2024-12-31 w kwocie 3 287, 00 zł miesięcznie, od dnia 2026-01-01- do dnia 2028-02-29 w zwaloryzowanej wysokości”.
- Tym samym naruszony został art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.¹⁴ w związku z art. 24 ust. 3¹⁵ ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy wyjaśnia, że w sprawie Pani M.G. w decyzji nr 354.2025 z dnia 5.06.2025 r. organ błędnie rozstrzygnął o okresie przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego od dnia 2025-05-01 do dnia 2024-12-31 oraz od dnia 2026-01-01- do dnia 2028-02-29 ze względu na niedopatrzenie- błąd pisarski. Organ jak wynika z uzasadnienia decyzji przyznał Stronie świadczenie pielęgnacyjne na okres od 1.05.2025 r. do dnia 29.02.2028 r., wobec powyższego w dniu 14.08.2025 r. zostało sporządzone do Strony postanowienie prostujące błąd pisarski zawarty w decyzji nr 354.2025 z dnia 5.06.2025 r.”.

(dowód: akta kontroli str.91-98)

3. W sprawach nr 10 (K.P.) oraz nr 6 (P.F.) Organ błędnie wskazał wysokość przyznanego świadczenia. W sentencji decyzji nr 735.2024 z dnia 18.12.2024 r. określono pełną wysokość przyznanych świadczeń cyt.: „przyznaję osobie ubiegającej się: zasiłek rodzinny na dziecko B.Cz. (...) od dnia 2024-11-01 do dnia 2024-11-30 w kwocie 124,00 zł miesięcznie, od dnia 2024-12-01 do dnia 2025-10-31, F.D. (...) od dnia 2024-11-01 do dnia 2024-11-30 w kwocie 124,00 zł miesięcznie, K.P. od dnia 2024-11-01 do dnia 2024-11-30 w kwocie 95,00 zł miesięcznie, oraz dodatki do zasiłku rodzinnego jednorazowego dodatku z tytułu rozpoczęcia

¹² Dochodzie rodziny - oznacza to sumę dochodów członków rodziny

¹³Dochodzie członka rodziny - oznacza to przeciętny miesięczny dochód członka rodziny osiągnięty w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 4-4c.

¹⁴ Decyzja zawiera: rozstrzygnięcie.

¹⁵ przypadku ustalania prawa do świadczeń rodzinnych uzależnionych od niepełnosprawności osoby, prawo do świadczeń rodzinnych ustala się na okres zasiłkowy, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. W tym przypadku prawo do świadczeń rodzinnych ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia, nie dłużej jednak niż do końca okresu zasiłkowego.

roku szkolnego dla B.Cz. (...) od dnia 2024-12-01 do dnia 2025-10-31, jednorazowego dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego dla F.B. (...) od dnia 2024-12-01 do dnia 2025-10-31, dodatek na częściowe pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły dla B.Cz. (...) od dnia 2024-11-01 do dnia 2024-11-30 w kwocie 113,00 zł miesięcznie od dnia 2024-12-01 do dnia 2025-10-31, dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej K.P. (...) od dnia 2024-11-01 do dnia 2024-11-30 w kwocie 95,00 zł miesięcznie od 2024-12-01 do 2025-10-31". Natomiast z kolejnych zapisów decyzji wynika, że „Po zastosowaniu metody <złotówka za złotówkę> ustalę do wypłaty świadczenia od dnia 2024-11-01 do dnia 2024-11-30 w łącznej kwocie 551,00 zł miesięcznie, od dnia 2024-12-01 do dnia 2025-06-30, w łącznej kwocie 492,48 zł miesięcznie, od dnia 2025-07-01 do dnia 2025-08-31, w łącznej kwocie 398,32 zł, od dnia 2025-09-01 do dnia 2025-10-31, w łącznej kwocie 492,48 zł”.

W sprawie nr 6 (P.F.) w decyzji nr 573.2024 z dnia 21.10.2024 r. cyt.: „przysługuję osobie ubiegającej się: zasiłek rodzinny na dziecko A.F. (...) od dnia 2024-11-01 do dnia 2025-10-31 w kwocie 43,43 zł miesięcznie, K.F. (...) od dnia 2024-11-01 do dnia 2025-10-31 w kwocie 43,43 zł miesięcznie, N.F. (...) od dnia 2024-11-01 do dnia 2025-10-31 w kwocie 33,28 zł miesięcznie, oraz dodatki do zasiłku rodzinnego: dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia dla A.F. (...) od dnia 2024-11-01 do 2025-10-31 w kwocie 38,52 zł miesięcznie, jednorazowego dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego dla A.F. (...) od dnia 2024-11-01 do dnia 2025-10-31, w kwocie 2,91 zł miesięcznie, dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej N.F. (...) od dnia 2024-11-01 do dnia 2025-10-31 w kwocie 33,27 zł miesięcznie. Po zastosowaniu metody <złotówka za złotówkę> ustalę do wypłaty świadczenia od dnia 1.11.2024 r. do 31.10.2025 r. w łącznej kwocie 194,84 zł miesięcznie”.

W rezultacie sentencje obu przywołanych powyżej decyzji są niepoprawne, ponieważ wskazują zarówno pełną kwotę przyznanych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami jak i kwotę przyznanych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w łącznej wysokości, w oparciu o art. 5 ust. 3a ustawy o świadczeniach rodzinnych (sprawa nr 10 K.P) oraz wskazuje kwoty poszczególnych świadczeń w rozbiciu na poszczególne dzieci w kwotach nie mających odzwierciedlenia w art. 6 ust. 2, art. 12 ust. 2, art. 13 ust. 2 oraz art. 14 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych jak i kwotę przyznanych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w łącznej wysokości, zgodnie z art. 5 ust. 3a ustawy o świadczeniach rodzinnych (sprawa nr 6 P.F).

Tym samym naruszono art. 107 k.p.a. oraz art. 5 ust. 3a-3c¹⁶ ustawy o świadczeniach rodzinnych, Ustawa o świadczeniach rodzinnych precyzyjnie wskazuje określoną łączną kwotę świadczeń rodzinnych. Nie jest prawidłowe określanie wysokości świadczenia

¹⁶ W przypadku przekroczenia kwoty uprawniającej daną rodzinę do zasiłku rodzinnego, o której mowa w ust. 3, zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, o której mowa w ust. 3, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny.

3b. Łączną kwotę zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, o której mowa w ust. 3, stanowi suma przysługujących danej rodzinie w danym okresie zasiłkowym:

1) zasiłków rodzinnych podzielonych przez liczbę miesięcy, na które danej rodzinie jest ustalane prawo do tych zasiłków;

2) dodatków do zasiłku rodzinnego, o których mowa w art. 10, art. 11a, art. 12a i art. 13, podzielonych przez liczbę miesięcy, na które danej rodzinie jest ustalane prawo do tych dodatków;

3) dodatków do zasiłku rodzinnego, o których mowa w art. 9, art. 14 i art. 15, podzielonych przez 12.

3c. W przypadku gdy wysokość zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługująca danej rodzinie, ustalona zgodnie z ust. 3a, jest niższa niż 20,00 zł, świadczenia te nie przysługują

w sentencji decyzji poprzez wskazywanie pełnej kwoty świadczeń rodzinnych, a następnie jej „obniżki” w związku z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”. Ponadto rozstrzygnięcie jest (określane mianem osnowy lub sentencji decyzji) jest jej kwintesencją, stanowiąc np. o przyznaniu lub o uchyleniu prawa czy ustaleniu prawa w niepełnej wysokości. Wyraża ono rezultat zastosowania normy prawa materialnego do konkretnego przypadku, w kontekście określonych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy wyjaśnia, że w sprawie Pana P.F. i pani K.P. organ w rozstrzygnięciu wskazał błędną kwotę poszczególnych świadczeń przy decyzji z zastosowanie art. 5 ust. 3a ustawy o świadczeniach rodzinnych, gdyż ze względu na braki kadrowe z niedopatrzenia pracownik wybrał z systemu błędny szablon decyzji, powyższe decyzje zostaną zmienione”.

(dowód: akta kontroli str.99-112)

4. W sprawie nr 2 (D.K.) w postępowaniu do decyzji nr 661.2024 z dnia 2.12.2024 r.. odmawiającej prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczy, Organ przed wydaniem ww. decyzji nie ustalił czy osoba wymagająca opieki w roku bazowym poprzedzającym okres świadczeniowy uzyskała dochód z tytułu tzw. „13” i „14” emerytury. Informacja ta ma wpływ na prawidłowe ustalenie dochodów, gdyż dochody z ww. tytułów oraz składki zdrowotne pobrane w związku z tymi świadczeniami nie podlegają wliczeniu do dochodów rodziny. Z informacji uzyskanej z systemu Emp@tia – ZUS wynika, iż osoba wymagająca opieki jest zgłoszona do ubezpieczeń zdrowotnych kodem 2500 – czyli jest to osoba emeryt lub rencista zamieszkały, lub osoba pobierająca rodzicielskie świadczenie uzupełniające zamieszkały w Rzeczypospolitej Polskiej, którego składka na ubezpieczenie zdrowotne finansowana jest przez świadczeniobiorcę. Będąc w posiadaniu takich informacji organ właściwy powinien wystąpić z wnioskiem do ZUS czy ww. osoba pobrała w roku kalendarzowym 2023 r. dodatkowe roczne świadczenie pieniężne dla emerytów i rencistów tzw. „13 emerytura” i kolejne dodatkowe roczne świadczenie pieniężne dla emerytów i rencistów tzw. „14 emerytura” emeryturę i jaka była kwota netto tych świadczeń. Zgodnie z komunikatem Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej tzw. „13” i „14” emerytury nie stanowią dochodu w rozumieniu definicji z art. 3 pkt 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych chociaż są wykazane w usłudze e-Podatki funkcjonującej w ramach Emp@tii. Oznacza to, że przy ustalaniu prawa do świadczeń uzależnionych od dochodów, ustalając dochód członka rodziny należy od dochodu danego członka rodziny odjąć kwotę składki społecznej, podatku należnego, pełną kwotę składki zdrowotnej ustalonej w ramach usługi ZUS Z1, a następnie od tej kwoty odjąć kwoty otrzymane przez tą osobę dodatkowego świadczenia rocznego czyli „13” i „14” emeryturę.

Brak podjęcia działań Organu właściwego w celu ustalenia prawidłowego dochodu rodziny stoi w sprzeczności z art. 7 k.p.a.¹⁷

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy wyjaśnia, że w sprawie Pani D.K. dot. ustalenia prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego, organ nie zbadał dogłębnie sprawy i nie ustalił czy osoba wymagająca opieki pobierała świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS i otrzymała w 2023 r. tzw. 13 i 14 emeryturę oraz kwoty netto tych świadczeń

¹⁷W toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszy interes obywateli.

z niedopatrzenia. Pracownik posiada wiedzę, że dodatkowe świadczenie roczne 13/14 nie stanowi dochodu w rozumieniu definicji art. 3 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych wobec powyższego w dniu 13.08.2025 r. zostało sporządzone postanowienie o wznowieniu postępowania względem wniosku z dnia 12.08.2025 r. o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego w celu ustalenia prawidłowego dochodu rodziny".

(dowód: akta kontroli str. 165-166)

5. W sprawie nr 10 (K.P.) Organ przyjął od wnioskodawcy oświadczenie które nie zawiera klauzuli "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia". Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Tak przyjęte oświadczenie jest niezgodne z art. 23 ust. 2a¹⁸ ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy wyjaśnia, że w sprawie Pani K.P. organ w dniu 29.11.2024 r. przyjął od strony oświadczenie, które nie zawiera klauzuli o pouczeniu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia ze względu na niedopatrzenie pracownika oraz braki kadrowe pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy. Organ sporządził niezwłocznie druki oświadczenia zawierające klauzulę następującej treści <Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia> – art. 23 ust. 2a ustawy o świadczeniach rodzinnych. Została również poproszona strona do poprawy ww. oświadczenia”.

(dowód: akta kontroli str. 115-116)

6. W sprawie nr 10 (K.P.) Organ ustalił prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami z naruszeniem terminów określonych w ustawie o świadczeniach rodzinnych.

Wniosek o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami na nowy okres zasiłkowy został złożony przez stronę w dniu 29.08.2024 r. Natomiast decyzja nr 735.2024 ustalająca prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami została wydana w dniu 18.12.2024 r.

W związku z powyższym doszło do naruszenia art. 26 ust. 3¹⁹ ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W sprawie nr 14 (N.S.) Organ rozpatrzył wniosek Strony o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami złożony w dniu 29.10.2024 r. na okres zasiłkowy 2023/2024 wraz z kompletem dokumentów dopiero 21.01.2025 r. wydając w tym dniu decyzję nr 103.2025.

Tym samym naruszono art. 35 k.p.a.²⁰.

¹⁸ Informacje przedstawione we wniosku składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.". Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

¹⁹ 3. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia rodzinne na nowy okres zasiłkowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami do dnia 31 sierpnia, ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz wypłata przysługujących świadczeń następuje do dnia 30 listopada.

²⁰ Organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Niezwłocznie powinny być załatwiane sprawy, które mogą być rozpatrzone w oparciu o dowody przedstawione przez stronę łącznie z żądaniem wszczęcia postępowania lub w oparciu o fakty i dowody powszechnie znane albo znane z urzędu organowi, przed którym toczy się postępowanie, bądź możliwe do ustalenia na podstawie danych, którymi rozporządza ten organ (...).

Kierownik Ośrodka w sprawie nr 10 (K.P.) wyjaśnił:

„Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy wyjaśnia, że w sprawie Pani K.P. została wydana decyzja nr 735.2024 z naruszeniem art. 26 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych, ze względu na braki kadrowe pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy oraz nałożenie na pracowników dodatkowych obowiązków”. ”

(dowód: akta kontroli str.113-114)

Kierownik Ośrodka w sprawie nr 14 (N.S.) wyjaśnił:

„Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy wyjaśnia, że w sprawie Pani N.S. została wydana decyzja nr 103.2025 z naruszeniem art. 35 k.p.a., ze względu na braki kadrowe pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy”.

(dowód akta kontroli str.117-120)

7. W sprawie nr 20 (A.W.) zakończonej wydaniem decyzji znak 207.2025 z dnia 26.02.2025 r., Strona do wniosku dołączyła oświadczenie o wysokości otrzymanych alimentów, ponadto w aktach sprawy znajdował się wyrok Sądu Rejonowego w Świdnicy sygn. Akt IIIRC 142/19 z 20.09.2019 r. Organ przyznając prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami błędnie ustalił dochód rodziny, nie doliczając do dochodu rodziny kwoty 7 200,00 zł za 2023 r. z tytułu alimentów zasądzonych wyrokiem sądowym.

Nie uwzględnienie w wyliczeniu alimentów otrzymanych od komornika sądowego narusza art. 3 pkt1 lit. c tiret 14 ustawy o świadczeniach rodzinnych²¹.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy wyjaśnia, że w sprawie Pani A.W. organ błędnie ustalił dochód rodziny przed wydaniem decyzji nr 207.2025 z dnia 26.02.2025 r. ze względu na niedopatrzenie oraz braki kadrowe pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy. Organ w dniu 13.08.2025 r. doliczył do dochodu rodziny otrzymane alimenty w roku 2023 (wyrok Sądu Rejonowego w Świdnicy sygn.. akt III RC 142/19 z dnia 20 września 2019 r.). Po ponownym przeliczeniu dochodu rodziny ustalono, że Pani A.W. spełnia kryterium dochodowe uprawniające do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami”.

(dowód akta kontroli str.121-132)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. brak weryfikacji w systemie Empatia dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy,
2. błędne rozstrzygnięcie w decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego,
3. błędna wysokość i okres przyznanego świadczenia rodzinnego,
4. brak dogłębnego zbadania sprawy przed wydaniem decyzji o odmowie przyznania specjalnego zasiłku opiekuńczego,
5. brak w oświadczeniach przyjmowanych od wnioskodawców klauzuli <Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia>,
6. ustalanie prawa do zasiłku rodzinnego na nowy okres zasiłkowy z naruszeniem terminów
7. błędne ustalenie dochodów rodziny przed przyznaniem prawa do świadczeń rodzinnych

²¹ilekroć w ustawie jest mowa o dochodzie – oznacza to, po odliczeniu kwot alimentów świadczonych na rzecz innych osób, inne dochody niepodlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, alimenty na rzecz dzieci.

Działalność GOPS w Świdnicy w obszarze realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych oraz terminowość przyznawania świadczeń oceniono **pozytywna pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

C) Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych. Terminowość przyznawania świadczeń dla obywateli Ukrainy przybywających do Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa.

Wypłata świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa realizowana jest na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa²² oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych. Ustawa daje prawo do korzystania z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego, świadczeń opiekuńczych (zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego), jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczeń wypłacanych przez gminy na podstawie art. 22b ustawy oraz świadczenia rodzicielskiego.

W okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy realizuje świadczenia rodzinne dla 6 rodzin na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W okresie od 1.01.2024 r. do 12.08.2025 r. Ośrodek wydał 23 decyzje administracyjne w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym 2 decyzje odmowne. Od treści wydanych decyzji nie złożono odwołań do organu II instancji.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji dotyczących zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami i jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka o następujących numerach:

1.E.P. - 158.2025 z dnia 7.02.2025 r.

2.S.K. - 440.2024 z dnia 14.09.2024 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczenia był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Na złożonym wniosku widniała data wpływu do Ośrodka. Do wniosku dołączone były dokumenty potwierdzające dane osoby ubiegającej się o świadczenie rodzinne oraz dane członków jej rodziny. Ponadto dokumentacja zawierała zaświadczenie o nadaniu nr Pesel dla obywatela Ukrainy i datę przekroczenia granicy.

GOPS w Świdnicy samodzielnie uzyskiwał/weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,
- Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres,

²² (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz.337 ze zm.)

- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej świadczenia rodzinne,
- Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMON), pozwalającego sprawdzić czy dana osoba posiada orzeczenie o niepełnosprawności,

Postępowania w zakresie przyznawania świadczeń prowadzone były terminowo. Termin ich wypłaty był zgodny z art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W sprawie nr 1 (E.P.) Organ ustalając prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od dochodu, nie zweryfikował dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy, do czego jest zobligowany na mocy art. 23b ust. 1 pkt 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Zgodnie ustawą o świadczeniach rodzinnych zasiłek rodzinny na dziecko przysługuje jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł²³. Natomiast w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł²⁴. Definicja dochodu rodziny oraz dochodu członka rodziny zawarta jest natomiast w art. 3 pkt 2²⁵ oraz pkt 2a²⁶ ww. ustawy.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy wyjaśnia, że w sprawie Pani E.P. organ ustalając prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od dochodów zweryfikował dochód wnioskodawcy. W składzie rodziny Pani E. widnieje 14 – letni syn oraz mąż. Na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, przy ustalaniu dochodu rodziny w przeliczeniu na osobę nie uwzględniono męża wnioskodawcy, który zgodnie z oświadczeniem osoby ubiegającej się o te świadczenia nie przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Organ z niewiedzy na dzień wydania decyzji nie zweryfikował w ministerstwie finansów dochodu/przychodu syna wnioskodawcy, gdyż takich weryfikacji nie dokonywano. Jedynie pełnoletnich członków rodziny lub gdy podczas składania wniosku o ustalenie prawa do świadczeń strona oświadczyła, że drugi z rodziców dziecka nie żyje lub niepełnoletnie dziecko odbywało praktyki zawodowe lub pracowało. W dniu kontroli dokonano weryfikacji dochodu/przychodu syna wnioskodawcy ustalając, że w roku poprzedzającym okres zasiłkowy oraz po tym roku małoletni nie osiągnął dochodu/przychodu. Działając na podstawie art. 23b ust. 1 pkt 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, będzie weryfikował w ministerstwie finansów dochody wszystkich członków rodziny ”.

(dowód: akta kontroli str.161-162)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. brak weryfikacji dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawców.

²³ Patrz przypis 10

²⁴ Patrz przypis 11

²⁵ Patrz przypis 12

²⁶ Patrz przypis 13

Działalność GOPS w Świdnicy w obszarze realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych oraz terminowości przyznawania świadczeń dla obywateli Ukrainy przybywających do Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa, oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

D) Postępowanie dotyczące ustalenia niezbędnych danych/dokumentów, które należy przekazać wojewodzie wraz z wnioskiem o świadczenia rodzinne, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy, w okresie objętym kontrolą przekazał Wojewodzie Dolnośląskiemu 14 wniosków wraz z dokumentacją, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Kontroli poddano dokumentację 2 przekazanych spraw:

1. T.C.

2. M.W.

W skontrolowanych sprawach Strona informowała w drodze oświadczenia o podjęciu pracy przez członka rodziny za granicą. W aktach sprawy były dokumenty potwierdzające kraj przebywania/aktywności członka rodziny podlegający koordynacji oraz dane umożliwiające lokalizację członka rodziny za granicą, takie jak adres i charakter pobytu. Podano również daty pobytu członka rodziny poza granicami Polski. Nie wskazywano innego kraju niż podlegający koordynacji.

W skontrolowanych sprawach nie stwierdzono sytuacji, w której wymagane było potwierdzenie formularzem A1 delegowania pracownika do pracy za granicą. W uprzednio złożonym wniosku podano skład rodziny i dane umożliwiające identyfikację i weryfikację osób, tj. nr PESEL.

Złożone oświadczenie wraz z kopią umowy i złożonymi wnioskami oraz załączonymi do niego dokumentami, w tym weryfikacjami w systemie MF, ZUS i Pesel przekazane zostały do Wojewody Dolnośląskiego z zachowaniem terminów o których mowa w art. 35 k.p.a.²⁷.

Działalność GOPS w Świdnicy w obszarze postępowania dotyczącego ustalenia niezbędnych danych/dokumentów, które należy przekazać wojewodzie wraz z wnioskiem o świadczenia rodzinne, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz terminowość przekazania ww. wniosków, oceniono **pozytywnie**.

²⁷ „przepisu prawa organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki (§ 1), a załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (...) – § 3”.

E) Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Terminowość przyznawania świadczeń.

Wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego realizowana jest na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Z uzyskanych informacji wynika, że w okresie od 1.01.2024 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy przyznał pomoc z funduszu alimentacyjnego 69 osobom uprawnionym. Wsparciem w tej formie objęto 44 rodzin.

(dowód: akta kontroli str.45-46)

W okresie objętym kontrolą tj. od 1.01.2024 r. do 12.08.2025r. wypłacono 1 522 świadczenia na łączną kwotę 667 382,94 zł, z tego na osobę uprawnioną:

- w wieku 0 – 17 lat – 1 315 świadczeń,
- w wieku 18 – 24 lat – 167 świadczeń,
- 25 lat i więcej – 40 świadczeń.

(dowód: akta kontroli str.45-46)

W powyższym okresie Ośrodek wydał 103 decyzje administracyjne w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym 8 decyzji odmownych. Odwołanie do organu II instancji wniosło 2 wnioskodawców. Samorządowe Kolegium odwoławcze utrzymało w mocy zaskarżone decyzje.

(dowód: akta kontroli str.45-46)

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację w sprawie 9 świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 2 decyzji w sprawie rozłożenia nienależnie pobranych świadczeń na raty. Prawo do świadczeń rozstrzygnięte zostało 8 decyzjami administracyjnymi dla 5 wnioskodawców.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji:

1.A.W. - 106/24 z dnia 11.12.2024 r.

2.J.W. - 2/25 z dnia 14.01.2025 r.

3.K.T. - 62/24 z dnia 2.10.2024 r.,

61/24 z dnia 2.10.2024 r.

4.M.G.-K. - 74/24 z dnia 8.10.2024 r. ze zm.

5.B.W. - 22/24 z dnia 15.03.2024 r.,

23/24 z dnia 15.03.2024 r.,

24/24 z dnia 15.03.2024 r.

6.M.K. - 94.2024 z dnia 7.11.2024 r.

95.2024 z dnia 7.11.2024 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń jest wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz kompletem dokumentów. Na składanych w Ośrodku wnioskach widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wnioski wypełnione były w sposób prawidłowy i zawierały niezbędne dokumenty, w tym poświadczające wysokość dochodu rodziny, stwierdzające wiek osoby uprawnionej, zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne stwierdzające bezskuteczność egzekucji, orzeczenia sądu zasądzającego alimenty, odpisy podlegających wykonaniu orzeczeń sądu zasądzających alimenty na rzecz osób w rodzinie, odpisy protokołów zawierających treść ugody sądowej. Świadczenia przyznawano w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednak

nie wyższej niż 500,00 zł. (Zgodnie z brzmieniem ustawy obowiązującej w dniu wydania decyzji przyznającej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego). Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do świadczeń prowadzone było terminowo. Prawo do świadczeń ustalano na okres świadczeniowy poczynając od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej jednak niż od początku okresu świadczeniowego do końca tego okresu. Wpłata świadczeń następowała zgodnie z art. 20 ust. 4-7 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów²⁸.

Decyzje administracyjne wydawane były terminowo. Decyzje doręczane były zgodnie z art. 39²⁹ i art. 46³⁰ k.p.a. Decyzjom z mocy prawa nadany został rygor natychmiastowej wykonalności.

Oświadczenia stron składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W skontrolowanych sprawach nr 1 (A.W.), nr 3 (K.T.), nr 4 (M.G.-K.), nr 5 (B.W.) dotyczących ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego na niepełnoletnią osobę uprawnioną błędnie oznaczono stronę postępowania w osobie przedstawiciela ustawowego, zamiast osobę

²⁸ W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z dokumentami do dnia 31 sierpnia, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata świadczeń przysługujących za miesiąc październik następuje do dnia 31 października. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami w okresie od dnia 1 września do dnia 30 września danego roku, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata przysługujących świadczeń z funduszu alimentacyjnego następuje do dnia 30 listopada tego roku. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami w okresie od dnia 1 października do dnia 31 października danego roku, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata przysługujących świadczeń z funduszu alimentacyjnego następuje do dnia 31 grudnia tego roku. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami w okresie od dnia 1 listopada do dnia 30 listopada danego roku, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata przysługujących świadczeń z funduszu alimentacyjnego następuje do dnia 31 stycznia następnego roku.

²⁹ „Organ administracji publicznej doręcza pisma na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, zwany dalej "adresem do doręczeń elektronicznych", chyba że doręczenie następuje na konto w systemie teleinformatycznym organu albo w siedzibie organu. W przypadku braku możliwości doręczenia w sposób, o którym mowa w § 1, organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem: 1) przez operatora wyznaczonego z wykorzystaniem publicznej usługi hybrydowej, o której mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, albo 2) przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku braku możliwości doręczenia w sposób, o którym mowa w § 1 i § 2 pkt 1, organ administracji publicznej doręcza pisma: 1) przesyłką rejestrowaną, o której mowa w art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 1640), albo 2) przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczenia decyzji, której organ administracji publicznej nadał rygor natychmiastowej wykonalności, albo decyzji, która podlega natychmiastowemu wykonaniu z mocy ustawy, w sprawach osobowych funkcjonariuszy oraz żołnierzy zawodowych albo jeżeli wymaga tego ważny interes publiczny, w szczególności bezpieczeństwo państwa, obronność lub porządek publiczny, organ administracji publicznej może doręczyć decyzję w sposób określony w § 3. Przepisów § 1 i § 2 pkt 1 nie stosuje się”.

³⁰ „Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia. Jeżeli odbierający pismo uchyli się od potwierdzenia doręczenia lub nie może tego uczynić, doręczający sam stwierdza datę doręczenia oraz wskazuje osobę, która odebrała pismo, i przyczynę braku jej podpisu”.

uprawnioną reprezentowaną przez przedstawiciela ustawowego.

Definicję strony postępowania definiuje art. 28 k.p.a.³¹. Osoby fizyczne nieposiadające zdolności do czynności prawnych działają przez swych ustawowych przedstawicieli³².

Naruszony tym samym został przepis art. 107 § 1 pkt 3 k.p.a. oraz art. 9 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W przypadku gdy decyzja jest skierowana do osoby niebędącej stroną postępowania, Organ naraża się na zarzut nieważności decyzji³³.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„W decyzjach przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla małoletniej osoby uprawnionej – wyłącznie jako adresat wskazany był przedstawiciel ustawowy małoletniego, czyli rodzic lub opiekun prawny dziecka, który złożył wniosek – jako osoba do której kierowana jest cała korespondencja, w tym decyzja. Natomiast w części orzekającej decyzji jasno zostało określone, że stroną postępowania jest małoletni i świadczenie jest przyznane na rzecz uprawnionego, czyli małoletniego dziecka, z podaniem jego imienia i nazwiska, wysokość świadczenia oraz okresu jego przyznania(cyt. Przyznaję prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla małoletniej osoby uprawnionej, reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego.) . Zatem decyzja przyznająca świadczenia z funduszu alimentacyjnego dla osoby małoletniej jest tylko adresowana do rodzica lub opiekuna prawnego jako wnioskodawcy i przedstawiciela ustawowego osoby małoletniej, a w jej treści wskazane zostało, że świadczenie jest przyznawane na rzecz dziecka – jako strony i osoby uprawnionej, zgodnie z przepisami ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów”.

(dowód: akta kontroli str.55-56)

2. Ustalając prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, organ nie weryfikuje dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy, do czego jest zobligowany na mocy art. 15 a ust. 1 pkt 1³⁴ ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Zgodnie z ww. ustawą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 1 209,00 zł, zwaloryzowanej zgodnie z ust. 2c-2f³⁵.

Definicja dochodu rodziny oraz dochodu członka rodziny zawarta jest natomiast w art. 2 pkt 5³⁶ oraz art. 2 pkt 5a³⁷ ww. ustawy.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy informuje, że nie zweryfikował w systemie

³¹ Stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek.

³² art. 30 § 2 k.p.a.

³³ art. 156 k.p.a.

³⁴ Organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych (...), odpowiednio: informacji o dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, każdego członka rodziny, udzielanych przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego, zawierających dane o wysokości: a) dochodu, b) składek na ubezpieczenia społeczne odliczonych od dochodu, c) należnego podatku.

³⁵ art. 9 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

³⁶ Dochód rodziny - oznacza to dochód rodziny, o którym mowa w przepisach o świadczeniach rodzinnych

³⁷ Dochód członka rodziny - oznacza to przeciętny miesięczny dochód członka rodziny osiągnięty w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy, z zastrzeżeniem art. 9 ust. 3-4b

dochodów wszystkich członków rodziny. Organ podczas ustalania dochodu o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego weryfikował w systemie dochody wszystkich dorosłych członków rodziny. Organ ustalał na podstawie oświadczenia od wnioskodawcy czy osoby niepełnoletnie nie odbywały praktyk lub nie pracowały. W/w organ będzie realizował weryfikację wszystkich członków rodziny na podstawie art.15a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów ”.

(dowód: akta kontroli str. 169-170)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień należy zauważyć, iż w skontrolowanych sprawach kontrolerzy nie stwierdzili w aktach spraw oświadczeń, o których mowa w powyższych wyjaśnieniach.

3. W sprawie nr 6 (M.K.) Organ przed zastosowaniem ulgi w spłacie nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego – rozłożenie na raty nienależnie pobranych świadczeń, nie zbadał dogłębnie sprawy. W dniu 16.10.2024 r. Pani M.K. złożyła wniosek o rozłożenie na raty należności wynikających z decyzji nr 32/24 z dnia 9.05.2024 r. w kwocie 6 000, 00 zł oraz nr 41/24 dnia 11.09.2024 r. w kwocie 6 000,00 zł i poinformowała, iż jest w stanie spłacać zadłużenie po 250,00 zł miesięcznie.

Organ w dniu 7.11.2024 r. wydał decyzję nr 94.2024., którą rozłożył na 60 rat spłatę zadłużenia wynikającego z decyzji nr 32/24 z dnia 9.05.2024 r. oraz decyzję nr 95.2024, którą rozłożył na 60 rat spłatę zadłużenia wynikającego z decyzji nr 41/24 z dnia 11.09.2024 r.

Organ wydając decyzję o rozłożeniu na raty zobowiązania naruszył art. 23 ust. 8³⁸ ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Z treści tego ostatniego unormowania wynika, że decyzja wydawana w niniejszym zakresie ma charakter uznaniowy, o czym świadczy użycie przez ustawodawcę zwrotu "organ (...) może", zaś obligatoryjną przesłanką zastosowania wymienionych w nim instytucji jest wystąpienie "szczególnie uzasadnionych okoliczności dotyczących sytuacji rodziny". Kluczowe znaczenie ma więc to, czy przedstawione przez wnioskodawcę okoliczności dotyczące sytuacji jego rodziny zostaną ocenione przez organ administracji jako "szczególnie uzasadnione" i choć ustawa nie formułuje definicji wskazanego pojęcia, to jednak nie może budzić wątpliwości, że organ jest tu zobligowany do dokonania oceny indywidualnej, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności, które w konkretnej sprawie kształtują sytuację rodziny strony jako szczególną z punktu widzenia słuszności i zasadności umorzenia nienależnie pobranego świadczenia. W tych zaś ramach organ winien zbadać sytuację życiową wnioskodawcy oraz jego rodziny, rozumianą jako sytuacja materialna, stan rodziny, stan zdrowotny, czy zdolność finansowa do spłaty zadłużenia.

Decyzja o zastosowaniu ulgi w spłacie nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego podejmowana jest na zasadzie uznania administracyjnego, które - co wymaga podkreślenia - w żadnym razie nie oznacza dowolności. Przeciwnie - powinnością organu orzekającego w tych ramach jest zachowanie wymogu prawidłowego uzasadnienia rozstrzygnięcia, zawierającego wszystkie konieczne elementy, w tym wskazanie motywów, którymi się kierował z uwzględnieniem wszystkich istotnych faktów mających znaczenie dla rozpatrzenia sprawy, ocenionych przy zachowaniu wymogów wynikających z art. 7 ³⁹

³⁸Organ właściwy wierzyciela, który wydał decyzję w sprawie nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, może umorzyć kwotę nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności dotyczące sytuacji rodziny.

³⁹ W toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli.

i art. 77 § 1⁴⁰ k.p.a. Stan faktyczny sprawy ma w tym przypadku kluczowe znaczenie i dlatego z uzasadnienia decyzji musi wynikać, że jej wszystkie istotne okoliczności, a zwłaszcza te podnoszone przez stronę, zostały wszechstronnie rozważone i ocenione, zaś podjęte rozstrzygnięcie jest ich logiczną konsekwencją.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Wierzycielka Pani M.K. od wielu lat znajduje się w rozeznaniu tut. Ośrodka i korzysta z pomocy, w związku z czym jej trudna sytuacja jest znana Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Świdnicy. Wierzycielka samotnie wychowuje dwójkę dzieci, które wymagają stałej opieki i leczenia, w tym ze strony specjalistów, co wiąże się ze znacznym obciążeniem budżetu rodziny. Dzieci uczęszczają do szkół specjalnych w Świdnicy i ze względu na stan zdrowia wymagają nauki indywidualnej. W związku z czym Pani M. nie jest w stanie podjąć dodatkowego zatrudnienia, a z uwagi na stan zdrowia i niepełnosprawność dzieci jest uprawniona do świadczenia pielęgnacyjnego, które otrzymuje. (...) Pani M. złożyła wniosek o rozłożenie należności na raty ze względu na trudną sytuację dochodową i rodzinną na okres 60 miesięcy w wysokości nie większej niż 250,00 zł. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy przychylił się do wniosku strony w sprawie rozłożenia należności na raty – po rozmowie pracownika FA z wierzycielką i ustaleniu sytuacji dochodowej rodziny (jej dochody to świadczenie pielęgnacyjne, zasiłki pielęgnacyjne na dzieci, alimenty od komornika, zasiłek rodzinny oraz świadczenie wychowawcze – świadczenia wyłączone z egzekucji). Raty pobierane są za dwa okresy świadczeniowe w łącznej wysokości 221,63 zł miesięcznie – zgodnie z planem spłaty dołączonym do decyzji ”.

(dowód: akta kontroli str.83-84)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień należy zauważyć, iż w aktach sprawy brak dokumentów potwierdzających przytoczone w wyjaśnieniach fakty, w tym dokumentów potwierdzających dochody i wydatki wnioskodawcy. Brak ustalenia faktycznego dochodu wnioskodawcy oraz czy spłata zadłużenia w całości czy też w większych kwotach byłaby dla wnioskodawcy nadmiernym obciążeniem. Organ w swoim postępowaniu nie uprawdopodobnił konieczności zastosowania ulgi o której mowa w art. 23 ust. 8 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

4. W sprawie nr 4 (M.K-G.) w dniu 27.03.2025 r. Organ wezwał wnioskodawcę do dostarczenia dokumentu potwierdzającego kwotę dochodu uzyskanego za miesiąc następujący po miesiącu w którym nastąpiło uzyskanie dochodu. Wezwanie zostało odebrane przez stronę w dniu 2.04.2025 r. W dniu 16.04.2025 r. upłynął termin na dostarczenie dokumentów, o które wezwano świadczeniobiorcę. Do dnia kontroli Organ nie poinformował Strony o wstrzymaniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego wstrzymuje się, jeżeli osoba uprawniona albo jej przedstawiciel ustawowy, którzy złożyli wniosek o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego odmówili udzielenia lub nie udzielili, w wyznaczonym terminie, wyjaśnić co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń⁴¹.

Tak prowadzone postępowanie narusza art. 9 k.p.a.⁴².

⁴⁰ Organ administracji publicznej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy.

⁴¹ art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

⁴² Organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej informuje, że do dnia kontroli nie poinformował Pani M.G.-K. o wstrzymaniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego (...) W wezwaniu z dnia 27.03.2025 r., które odebrała w dniu 2.04.2025 r. widniała informacja o wstrzymaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego na skutek gdyby nie przedłożyła wymaganej dokumentacji do tut. Ośrodka w ciągu 14 dni od dnia otrzymania ww. wezwania. Pani M.G.-K. nie dostosowała się do wezwania i nie dostarczyła wymaganej dokumentacji. W związku z powyższym tut. Ośrodek wstrzymał wypłatę świadczeń uznając, iż strona została prawidłowo poinformowana o wstrzymaniu świadczeń- pouczenie zawarte w wezwaniu”.

(dowód: akta kontroli str.133-134)

5. W sprawie nr 4 (M.G.-K.) Organ do dnia kontroli nie poinformował Komornika Sądowego o wstrzymaniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego w związku z nie udzieleniem w wyznaczonym terminie, wyjaśnień co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń.

Tak prowadzone postępowanie narusza art. 3 pkt 7⁴³ ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej informuje, że do dnia kontroli z powodu przeoczenia pracownika nie poinformował komornika o wstrzymaniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego w związku z wezwaniem, do którego Pani M.G.-K. się nie dostosowała w terminie”.

(dowód: akta kontroli str.135-136)

6. W sprawie nr 4 (M.G.-K.) Organ do dnia kontroli nie zmienił decyzji ustalającej prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego w związku z obniżeniem kwoty alimentów na dziecko E.Z. (informacja od Komornika Sądowego) oraz nie wszczął postępowania administracyjnego w celu ustalenia nienależnie pobranych świadczeń. Zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów osoba, która pobrała nienależnie świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu⁴⁴.

Definicja nienależnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego została zawarta w art. 2 pkt 7 lit. a⁴⁵ ww. ustawy.

Tym samym został naruszony art. 24 ust. 1⁴⁶ ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu niezajomości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek.

⁴³ Organ właściwy dłużnika oraz organ właściwy wierzyciela przekazują organowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne wszelkie posiadane informacje istotne dla skuteczności egzekucji

⁴⁴ art. 23 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

⁴⁵ Ileż w ustawie jest mowa o nienależnie pobranym świadczeniu - oznacza to świadczenia z funduszu alimentacyjnego: wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie albo wstrzymanie wypłaty świadczenia w całości lub w części

⁴⁶ Organ właściwy wierzyciela może bez zgody osoby uprawnionej albo jej przedstawiciela ustawowego zmienić lub uchylić ostateczną decyzję administracyjną, na mocy której strona nabyła prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, jeżeli uległa zmianie sytuacja rodzinna lub dochodowa rodziny mająca wpływ na prawo do świadczeń, egzekucja stała się skuteczna, osoba nienależnie pobrała świadczenia lub wystąpiły inne okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej informuje, że do dnia kontroli nie zmienił wysokości świadczeń z funduszu alimentacyjnego na rzecz E.Z. w związku z obniżeniem alimentów oraz nie przeprowadził postępowania w sprawie nienależnie pobranych świadczeń w związku z obniżeniem alimentów, tut. Organ oczekując na dostarczenie brakującej dokumentacji od wierzycielki nie wszczął postępowania o obniżenie alimentów oraz nienależnie pobranych świadczeniach. W dniu kontroli pracownik w tej sprawie skonsultował się z radcą prawnym Urzędu Gminy, który poinformował o konieczności wszczęcia postępowania o obniżenie alimentów oraz o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń. W związku z tym faktem tut. Ośrodek w dniu 14.08.2025 r. wszczął postępowanie w celu obniżenia wysokości alimentów oraz o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń”.

(dowód: akta kontroli str.137-138)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. błędne oznaczanie strony postępowania w decyzjach przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla niepełnoletnich osób uprawnionych,
2. brak weryfikacji w systemie Empatia dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy,
3. brak dogłębnego zbadania sprawy przed zastosowaniem ulgi w spłacie zadłużenia z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
4. brak poinformowania strony o wstrzymaniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego w związku z nieudzieleniem wyjaśnień,
5. brak poinformowania Komornika Sądowego o wstrzymaniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
6. brak uchylecia decyzji w związku ze zmianą wysokości alimentów oraz brak wszczęcia postępowania w przedmiocie ustalenia nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Działalność GOPS w Świdnicy w obszarze postępowania w przedmiocie realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylecia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz terminowość przyznawania świadczeń oceniono **negatywnie**.

F) Postępowanie w przedmiocie prowadzonego postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych realizowane są na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W okresie objętym kontrolą w Gminie Świdnica zarejestrowanych było 71 dłużników alimentacyjnych.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek w 36 przypadkach skierował do organu właściwego dłużnika wnioski o podjęcie działań, w tym o przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego. Otrzymano 19 wniosków od organu właściwego wierzyciela o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego. Przeprowadzono 13 wywiadów alimentacyjnych oraz odebrano 13 oświadczeń majątkowych. Do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny lub poszukujący pracy zobowiązano 3 dłużników. PUP informowano o potrzebie aktywizacji 2 dłużników alimentacyjnych. W żadnej sprawie Organ nie otrzymał od starosty informacji o odmowie dokonania przez dłużnika alimentacyjnego czynności, o których mowa w art. 5 ust.

3 pkt 2 i 3 ustawy. Ośrodek występował z 5 wnioskami do centralnej ewidencji kierowców z zapytaniem czy dłużnik posiada uprawnienia do kierowania pojazdami. W okresie objętym kontrolą skierowano do starosty 3 wnioski o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego, skierowano 2 wnioski o zwrot zatrzymanego prawa jazdy. Przekazano, w ramach podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych 5 wniosków o ściganie za przestępstwo z art. 209 kodeksu karnego. W powyższym okresie Ośrodek wszczywał 8 postępowań o uznanie dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. W okresie objętym kontrolą organ wydał 7 decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, została wydana 1 decyzja o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. Od treści wydanych decyzji żaden z dłużników alimentacyjnych nie wniósł odwołania do II instancji.

Do biur informacji gospodarczej przekazano 39 informacji gospodarczych o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

(dowód: akta kontroli, str.49-50)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy zgłasza zaległości dłużników alimentacyjnych do niżej wymienionych biur informacji gospodarczej:

1. Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A.,
2. Biuro Informacji Gospodarczej InfoMonitor S.A.,
3. Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A.,
4. ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A.

(dowód: akta kontroli, str.51-52)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy działając jako organ właściwy dłużnika lub organ właściwy wierzyciela w sprawach o roszczenia alimentacyjne nie korzystał z uprawnienia do wytaczania powództwa wobec innych osób zobowiązanych do alimentacji, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy jako organ właściwy dłużnika alimentacyjnego lub organ właściwy wierzyciela w sprawach o roszczenia alimentacyjne nie korzystał z uprawnień do wytaczania powództwa wobec innych osób zobowiązanych do alimentacji, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Osoby składające wnioski o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego są informowane o możliwości wytaczania powództwa wobec innych osób zobowiązanych do alimentacji, wypełniają oświadczenia na temat, jednakże nikt nie wnioskował o wszczęcie takiego postępowania, niejednokrotnie motywując to faktem, że w ich ocenie to dłużnik ma realizować obowiązek alimentacyjny wobec swojego dziecka, a nie inne osoby. Dodatkowo podkreślić należy, że przepisy art. 7 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów dają organowi możliwość wytaczania powództwa w sprawach o roszczenia alimentacyjne, ale nie nakładają na organ takiego obowiązku. W okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy nie podejmował powyższych działań”.

(dowód: akta kontroli, str.53-54)

W toku czynności kontrolnych dokonano sprawdzenia dokumentacji w sprawie prowadzonego postępowania wobec następujących dłużników alimentacyjnych:

1. S.W., 2. Ł.D., 3. D.Z., 4.D.B., 5. A.Z., 6. Ł.W., 7. K.H., 8. A.T., 9. P.Z., 10. M.W.

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych prowadzone jest w przypadku bezskutecznej egzekucji po złożeniu przez wierzyciela do organu właściwego wniosku o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, a także w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że Ośrodek informuje dłużników o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu wypłaconych świadczeń oraz o wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa. Informował również dłużników o przekazaniu do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy – do ich całkowitego zaspokojenia oraz należności powstałych z tytułu zaliczek alimentacyjnych wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej do ich całkowitego zaspokojenia, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

W sytuacji, gdy dłużnik nie zamieszkiwał na terenie Gminy, Ośrodek występował ze stosownym wnioskiem do organu właściwego dłużnika ze względu na miejsce jego zamieszkania z prośbą o podjęcie stosownych działań. Przekazywał również organowi właściwemu dłużnika informację o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz informację o wysokości zobowiązań dłużnika wobec Skarbu Państwa.

W sytuacji, gdy dłużnik mieszkał na terenie Gminy, wzywano stronę celem przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego oraz odebrania oświadczenia majątkowego.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy do dnia kontroli nie zamieszczał w Krajowym Rejestrze Zadłużonych informacji, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych ⁴⁷ w zakresie zobowiązań, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2, w przypadku gdy komornik nie prowadzi ich egzekucji, a zaległość powstała za okres dłuższy niż 3 miesiące. Zaniechanie tego działania stoi w sprzeczności z art. 8 a ust.1 pkt 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów ⁴⁸.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy informuje, że do dnia kontroli nie zgłaszał dłużników alimentacyjnych do Krajowego Rejestru Zadłużonych, co wynikało z błędnej interpretacji przepisów pracownika funduszu alimentacyjnego. W dniu 12 sierpnia 2025 roku zostało założone konto Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy w Krajowym Rejestrze Dłużników. Z chwilą jego aktywacji niezwłocznie przekazemy informację o zadłużeniu”.

(dowód: akta kontroli str.57-58)

⁴⁷ (t. j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1909)

⁴⁸ Organ właściwy wierzyciela, który wypłacał świadczenia przyznawane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów zamieszcza w Krajowym Rejestrze Zadłużonych informacje, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1909), w zakresie zobowiązań, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2, w przypadku gdy komornik nie prowadzi ich egzekucji, a zaległość powstała za okres dłuższy niż 3 miesiące.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„(...) w dniu 14 sierpnia 2025 r. zostało aktywowane konto Ośrodka w Krajowym Rejestrze Zadłużonych. W związku z powyższym w tym dniu (14.08.2025 r.) przekazano informację o zadłużeniu do KRZ. W załączeniu wydruk z rejestru”.

(dowód: akta kontroli str.139-142)

2. W skontrolowanych sprawach nr 1 (S.W.), nr 2 (Ł.D), nr 6 (Ł.W.), nr 7 (K.H.), nr 8 (A.T.) Organ do wniosków o przyłączenie do egzekucji komorniczej dołączał komornikowi sądowemu nieostateczne decyzje przyznające świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów nakazuje, aby do wniosków o przyłączenie do egzekucji komorniczej organ dołączał ostateczną decyzję przyznającą świadczenie⁴⁹. Ostatecznymi są decyzje, od których nie służy odwołanie lub wnioszek o ponowne rozpatrzenie sprawy⁵⁰.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy informuje, że decyzje przyznające świadczenia z funduszu alimentacyjnego zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów są natychmiast wykonalne. W związku z powyższym organ wnioskuje o przyłączenie do egzekucji w celu zapobieganiu nienależnie pobranych świadczeń – decyzje ustalające prawo do ww. świadczeń realizują szczególnie interes społeczny, jakim jest dobro strony”.

(dowód: akta kontroli, str.59-60)

3. W sprawie nr 6 (Ł.W.), nr 7 (K.H.), nr 8 (A.T.) Organ w przypadku powstania zaległości stanowiących równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych w trybie art. 304 § 2 k.p.k.⁵¹ zawiadamiał organy Policji o możliwości popełnienia przez zobowiązanych przestępstwa z art. 209 § 1 k.k.⁵² z naruszeniem art. 35 k.p.a.⁵³. W skontrolowanych sprawach decyzje przyznające świadczenia zostały wydane 15.03.2024 r., a zawiadomienia organów ścigania dopiero 17.06.2024 r.

Takie postępowanie narusza art. 35 k.p.a.⁵⁴ w zw. z art. 6 k.p.a.⁵⁵.

Organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa, tym samym zobowiązane są przestrzegać terminów określonych w przepisach.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„(...) wynikało to z przeciążenia pracą pracownika funduszu alimentacyjnego. Z uwagi na wielość zadań zleconych do realizacji Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Świdnicy, które zbiegły się z okresem zasiłkowym (były to między innymi realizacja dodatków węglowych,

⁴⁹ art. 27 ust. 8 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

⁵⁰ art. 16 § 1 k.p.a.

⁵¹ instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa

⁵² art. 209 § 1 kto uchyła się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku

⁵³ Patrz przypis 27.

⁵⁴ Patrz przypis 27

⁵⁵ Zasada praworządności

dodatków osłonowych, dodatków gazowych, dodatków energetycznych, dodatków elektrycznych, sprzedaż preferencyjna węgla) – wszyscy pracownicy, w tym również pracownik FA zaangażowani zostali w wykonywanie dodatkowych zadań. Od dnia kontroli zadania będą realizowane z zachowaniem terminów''.

(dowód: akta kontroli str.79-80)

4. W sprawie nr 9 (P.Z.) Organ w trakcie prowadzonych działań wobec dłużnika alimentacyjnego pozyskał w dniu 26.05.2025 r. informację, że dłużnik utracił status bezrobotnego w związku z podjęciem pracy. Organ do dnia kontroli nie powiadomił komornika sądowego o tym fakcie, czym naruszył art. 3 ust. 7⁵⁶ oraz art. 6 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁵⁷.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy informuje, że przez niedopatrzenie pracownika organ nie poinformował komornika o fakcie podjęcia pracy przez dłużnika P.Z., nie podjął działań w związku z art. 8 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W dniu kontroli zostało sporządzone pismo do organu egzekucyjnego, w celu przekazania istotnych informacji dla skutecznej egzekucji”.

(dowód: akta kontroli str.81-82)

5. W sprawie nr 10 (M.W.) Organ w dniu 12.05.2025 r. wydał decyzję nr 31/25 o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. Decyzja ta stała się ostateczna w dniu 12.06.2025 r. Organ sporządził wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 k.k. oraz wniosek o udostępnienie danych do Centralnej Ewidencji Kierowców w dniu 11.06.2025 r., czyli w dacie zanim decyzja o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych stała się ostateczna. Takie działanie stoi w sprzeczności z art. 5 ust. 3 b ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁵⁸.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy informuje, że wniosek o ściganie do prokuratury i do CEPIKU zostało przygotowane w wersji roboczej z datą 11.06.2025 r. na dzień uprawomocnienia się ostatecznej decyzji, w wyniku przeoczenia zostało wysłane w takiej formie ale z zachowaniem terminu, o czym świadczy pokwitowanie numeru listu poleconego (00659007734527625974) oraz (00659007734527626094) nadanego w dniu 13.06.2025 r.”.

(dowód: akta kontroli str.69-78)

Wyjaśnienia nie zostają uwzględnione. Decyzja nr 31/25 stała się ostateczna 12.06.2025 r., a nie 11.06.2025 r. jak wskazuje Organ w wyjaśnieniach. Dokument w dacie

⁵⁶ Organ właściwy dłużnika oraz organ właściwy wierzyciela przekazują organowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne wszelkie posiadane informacje istotne dla skuteczności egzekucji.

⁵⁷ Organ właściwy dłużnika informuje organ właściwy wierzyciela oraz organ prowadzący postępowanie egzekucyjne o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego oraz ich efektach

⁵⁸ . Jeżeli decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych stanie się ostateczna, organ właściwy dłużnika: 1) składa wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.U. z 2024 r. poz. 17, 1228, 1907 i 1965) oraz 2)po uzyskaniu z centralnej ewidencji kierowców informacji, że dłużnik alimentacyjny posiada uprawnienie do kierowania pojazdami, kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego wraz z odpisem tej decyzji.

11.06.2025 r. został podpisany przez osobę upoważnioną i nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że była to „wersja robocza”.

W odniesieniu do opisanej nieprawidłowości stwierdzić należy, że osoby sporządzające pisma, powinny dbać o to, aby były one sporządzone prawidłowo i zawierały dane zgodne ze stanem faktycznym, mające odzwierciedlenie w pozostającej w dyspozycji organu dokumentacji w oparciu, o którą organ podejmuje działania i prowadzi postępowanie administracyjne. Należy zatem zwrócić szczególną uwagę, aby zawierały rzetelne dane, które nie będą powodowały niedomówień i wprowadzały innych uczestników postępowania w błąd.

6. We wszystkich skontrolowanych sprawach w okresie objętym kontrolą Organ nieterminowo występował do biur informacji gospodarczej z wnioskiem o aktualizację informacji gospodarczych dot. dłużników alimentacyjnych.

Jedną z podstawowych zasad dotyczących działalności biur informacji gospodarczych jest aktualność udostępnianych za ich pośrednictwem informacji. Obowiązek zainicjowania aktualizacji informacji spoczywa na wierzycielu, który te przekazał te informacje. Żądanie aktualizacji powinno być złożone niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni od powzięcia przez wierzyciela stosownej informacji powodującej powstanie obowiązku aktualizacji.

Jak wynika z dokumentacji przedstawionej przez Organ w trakcie kontroli – stosowne aktualizacje w biurach informacji gospodarczej w okresie objętym kontrolą dokonywane były 9.03.2024 r., 28.01.2025 r. i 11.08.2025 r., czyli w odstępach wielomiesięcznych.

Tym samym został naruszony art. 29 ust. 1⁵⁹ i ust. 2⁶⁰ ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 85) o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych, zwanej dalej ustawą o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że „*kto, będąc wierzycielem, w przypadku: 1) całkowitego wykonania zobowiązania albo jego wygaśnięcia, 2) stwierdzenia faktu nieistnienia zobowiązania, 3) powzięcia przez wierzyciela, który zawarł z biurem umowę, o której mowa w art. 12 ust. 1, wiadomości o odzyskaniu przez osobę utraconego dokumentu, o którym mowa w art. 17 - niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni, nie zażądał aktualizacji informacji od biura, któremu przekazał dane o zobowiązaniu lub o posłużeniu się cudzym dokumentem, podlega grzywnie do 30 000 złotych*”⁶¹.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„*Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy informuje, że wynikało to z błędnej interpretacji przepisów oraz braków kadrowych i przeciążenia pracą pracownika funduszu*

⁵⁹ W przypadku: 1) częściowego lub całkowitego wykonania zobowiązania albo jego wygaśnięcia, 2) powzięcia przez wierzyciela, który zawarł z biurem umowę, o której mowa w art. 12 ust. 1, wiadomości o odzyskaniu przez osobę uprawnioną utraconego dokumentu, którym posłużyła się osoba nieuprawniona, 3) powzięcia wiarygodnej informacji, że przekazane informacje gospodarcze są nieprawdziwe, 4) powzięcia wiarygodnej informacji o zmianie innych informacji gospodarczych przekazanych przez wierzyciela do biura, zgodnie z art. 14-18 - wierzyciel jest obowiązany niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia tych informacji, wystąpić do biura, któremu przekazał dane o zobowiązaniu lub o posłużeniu się cudzym dokumentem, z żądaniem aktualizacji informacji gospodarczych, przekazując do biura aktualne dane.

⁶⁰ W przypadku stwierdzenia faktu nieistnienia zobowiązania wierzyciel jest obowiązany niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia tej informacji, wystąpić do biura, któremu przekazał dane o zobowiązaniu, z żądaniem usunięcia informacji gospodarczych dotyczących tego zobowiązania.

⁶¹ Art. 47 ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych

alimentacyjnego. Z uwagi wielość dodatkowych zadań zleconych do realizacji Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Świdnicy – wszyscy pracownicy, w tym również pracownik FA zaangażowani zostali w wykonywanie dodatkowych zadań (były to między innymi wypłaty dodatków, które realizował Ośrodek. A w 2024 r. konieczność wsparcia pracowników pomocy społecznej w działaniach na rzecz powodzian, związanych z klęską żywiołową – powódź. Od dnia kontroli obowiązek będzie realizowany z zachowaniem ustawowych terminów’’.

(dowód: akta kontroli str.61-68)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. niezamieszczanie danych dłużników alimentacyjnych w Krajowym Rejestrze Zadłużonych,
2. niedołączanie ostatecznych decyzji przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego do wniosków o przyłączenie do egzekucji komorniczej,
3. nieterminowe sporządzanie jako organ właściwy wierzyciela zawiadomień do prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 209 k.k. wobec dłużnika alimentacyjnego,
4. nieprzekazanie komornikowi sądowemu wszelkich posiadanych informacji istotnych dla skuteczności egzekucji
5. sporządzenie wniosku o ściganie i wniosku do CEPIK przed uostatecznieniem się decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
6. nieterminowe aktualizowanie danych o zadłużeniu dłużników alimentacyjnych w biurach informacji gospodarczej.

Działalność GOPS w Świdnicy w przedmiocie prowadzonego postępowania wobec dłużników alimentacyjnych oceniono **negatywnie**.

G) Postępowanie w przedmiocie prawidłowości i terminowości ustalania prawa do jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000 zł.

Wypłata jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu realizowana jest na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W okresie od 1.01.2024 r. do 12.08.2025 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy wpłynęły 4 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia. Pomoc przyznano 4 osobom. Ośrodek wydał 4 decyzje administracyjne w sprawie jednorazowego świadczenia. Od treści wydanych decyzji żaden wnioskodawca nie złożył odwołania do organu II instancji

W toku kontroli sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznania jednorazowego świadczenia, w tym decyzje administracyjne o następujących numerach:

1. M.K. - decyzja nr 230.2025 z dnia 12.03.2025 r.
2. A.N. - decyzja nr 739.2024 z dnia 6.12.2024 r.
3. N.Sz. - decyzja nr 232/2024 z dnia 13.03.2024 r.
4. K.L. - decyzja nr 471.2024 z dnia 28.08.2024 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczenia jest wniosek o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia wraz z kompletem dokumentów. Na złożonych wnioskach widniał stempel

opatrzone datą wpływu. Wnioski zawierały dane dotyczące osoby ubiegającej się o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia oraz dane dziecka, na które ustalane jest prawo do pomocy. Złożone były w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Do wniosków dołączone były wymagane ustawowo zaświadczenia lekarskie tj.:

- zaświadczenie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wystawione przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, posiadającego tytuł specjalisty w dziedzinie: ginekologii i położnictwa, perinatologii, neonatologii, neurologii dziecięcej, kardiologii dziecięcej lub chirurgii dziecięcej.
- zaświadczenie potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż postępowanie w przedmiocie ustalenia prawa do jednorazowego świadczenia prowadzone było terminowo. Decyzje zawierały datę wydania, oznaczenie strony, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, w jakim trybie służy od niej odwołanie. Rozstrzygnięcie decyzji wskazywało dane dziecka, na które przyznana jest pomoc oraz kwotę przyznanego świadczenia. Świadczenia przyznano i wypłacono w kwocie 4 000,00 zł jednorazowo. Sposób doręczenia decyzji był zgodny z art. 39⁶² i 46⁶³k.p.a.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W sprawie nr 2 (A.N.), nr 3 (N.Sz.), i nr 4 (K.L.) w decyzjach przyznających prawo do świadczenia w podstawie prawnej decyzji organ nie powołał art. 32 ust. 1d⁶⁴ ustawy o świadczeniach rodzinnych. Zamiast tego przywoływał art. 108 k.p.a.⁶⁵. Natomiast w sprawie nr 1 (M.W.) w decyzji przyznającej prawo do świadczenia w podstawie prawnej decyzji organ

⁶² Organ administracji publicznej doręcza pisma na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, zwany dalej "adresem do doręczeń elektronicznych", chyba że doręczenie następuje na konto w systemie teleinformatycznym organu albo w siedzibie organu. § 2. W przypadku braku możliwości doręczenia w sposób, o którym mowa w § 1, organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem: 1) przez operatora wyznaczonego z wykorzystaniem publicznej usługi hybrydowej, o której mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, albo 2) przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. § 3. W przypadku braku możliwości doręczenia w sposób, o którym mowa w § 1 i § 2 pkt 1, organ administracji publicznej doręcza pisma: 1) przesyłką rejestrowaną, o której mowa w art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 1640), albo 2) przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. § 4. W przypadku doręczenia decyzji, której organ administracji publicznej nadał rygor natychmiastowej wykonalności, albo decyzji, która podlega natychmiastowemu wykonaniu z mocy ustawy, w sprawach osobowych funkcjonariuszy oraz żołnierzy zawodowych albo jeżeli wymaga tego ważny interes publiczny, w szczególności bezpieczeństwo państwa, obronność lub porządek publiczny, organ administracji publicznej może doręczyć decyzję w sposób określony w § 3. Przepisów § 1 i § 2 pkt 1 nie stosuje się.

⁶³ Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

⁶⁴ Decyzje przyznające świadczenia rodzinne oraz decyzje w sprawie zmiany wysokości świadczeń rodzinnych na korzyść strony są natychmiast wykonalne.

⁶⁵ Decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. W tym ostatnim przypadku organ administracji publicznej może w drodze postanowienia zażądać od strony stosownego zabezpieczenia

powołał zarówno art. 32 ust. 1d⁶⁶ ustawy o świadczeniach rodzinnych jak i art. 108 k.p.a.⁶⁷. Przepis art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych jest przepisem szczególnym ww. ustawy lex specialis) i ma pierwszeństwo przed k.p.a. Odesłanie do przepisów k.p.a. jest w myśl art. 32 ust. 2 ustawy jedynie w sprawach nieuregulowanych .

Kierownik Ośrodka w sprawie nr 1 (M.K.) wyjaśnił:

„Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy wyjaśnia, że w sprawie Pana M.K. (decyzja „Za życiem”) organ w podstawie prawnej decyzji wykazał art. 32 ustawy o świadczeniach rodzinnych i art. 108 k.p.a. jako rygor natychmiastowej wykonalności, ze względu na niedopatrzenie. Organ posiada wiedzę, że w podstawie prawnej decyzji „Za życiem” należy wskazać jedynie art. 32 ustawy o świadczeniach rodzinnych”.

(dowód: akta kontroli str.143-146)

Kierownik Ośrodka w sprawie nr 2 (A.N.), nr 3 (N.Sz.), nr 4 (K.L.) wyjaśnił:

„Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy wyjaśnia, że w sprawie Pani A.N., Pani N.S., Pana K.L. organ w podstawie prawnej decyzji dot. świadczenia „Za życiem” wskazał art. 108 k.p.a. jako rygor natychmiastowej wykonalności, ze względu na błędnie wybrany szablon decyzji. Organ w aktualnych decyzjach podaje w podstawie prawnej art. 32 ust. 1 d ustawy o świadczeniach rodzinnych”.

(dowód: akta kontroli str.147-154)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. brak w decyzjach ustalających prawo do świadczenia „Za życiem” odwołania tylko do przepisu szczególnego w zakresie natychmiastowej wykonalności decyzji - art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Działalność GOPS w Świdnicy w przedmiocie prawidłowości i terminowości ustalania prawa do jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000 zł oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

III. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. brak weryfikacji w systemie Empatia dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy,
2. błędne rozstrzygnięcie w decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego,
3. błędna wysokość i okres przyznanego świadczenia rodzinnego,
4. brak dogłębnego zbadania sprawy przed wydaniem decyzji o odmowie przyznania specjalnego zasiłku opiekuńczego,
5. brak w oświadczeniach przyjmowanych od wnioskodawców klauzuli <Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia>,
6. ustalanie prawa do zasiłku rodzinnego na nowy okres zasiłkowy z naruszeniem terminów

⁶⁶ Patrz przypis 23

⁶⁷ Patrz przypis 24

7. błędne ustalenie dochodów rodziny przed przyznaniem prawa do świadczeń rodzinnych,
8. brak weryfikacji dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawców ze statusem UKR,
9. błędne oznaczanie strony postępowania w decyzjach przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla niepełnoletnich osób uprawnionych,
10. brak weryfikacji w systemie Empatia dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy,
11. brak dogłębnego zbadania sprawy przed zastosowaniem ulgi w spłacie zadłużenia z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
12. brak poinformowania strony o wstrzymaniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego w związku z nieudzieleniem wyjaśnień,
13. brak poinformowania Komornika Sądowego o wstrzymaniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
14. brak uchylecia decyzji w związku ze zmianą wysokości alimentów oraz brak wszczęcia postępowania w przedmiocie ustalenia nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
15. niezamieszczanie danych dłużników alimentacyjnych w Krajowym Rejestrze Zadłużonych,
16. niedołączanie ostatecznych decyzji przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego do wniosków o przyłączenie do egzekucji komorniczej,
17. nieterminowe sporządzanie jako organ właściwy wierzyciela zawiadomień do prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 209 k.k. wobec dłużnika alimentacyjnego,
18. nieprzekazanie komornikowi sądowemu wszelkich posiadanych informacji istotnych dla skuteczności egzekucji
19. sporządzenie wniosku o ściganie i wniosku do CEPIK przed uostatecznieniem się decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
20. nieterminowe aktualizowanie danych o zadłużeniu dłużników alimentacyjnych w biurach informacji gospodarczej.
21. brak w decyzjach ustalających prawo do świadczenia „Za życiem” odwołania tylko do przepisu szczególnego w zakresie natychmiastowej wykonalności decyzji - art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W celu poprawy realizacji kontrolowanych zadań należy:

1. Weryfikować w systemie Emp@tia dochody wszystkich członków rodziny osób ubiegających się o świadczenia rodzinne uzależnione od kryterium dochodowego.
Podstawa prawna: art. 23 b ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 5 ust. 1 i 2 oraz art. 3 pkt 1 lit. a i pkt. 2 i 2a ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
2. Prawidłowo rozstrzygać o okresie przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego.
Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a. w zw. z art. 24 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
3. Prawidłowo rozstrzygać o wysokości i okresie przyznawanych świadczeń rodzinnych w związku z zastosowaniem zasady „złotówka za złotówkę”.
Podstawa prawna: art. 107 k.p.a. w zw. z art. 5 ust. 3a – 3c.
Termin wykonania na bieżąco.
4. Dogłębnie badać sprawę przed wydaniem decyzji dot. specjalnego zasiłku opiekuńczego.
Podstawa prawna: art. 7 k.p.a.

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Przyjmować od wnioskodawców oświadczenia zawierające klauzulę *<Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia>*.
Podstawa prawna; art. 23 ust. 2 a ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
6. Decyzje dot. zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami wydawać terminowo.
Podstawa prawna: art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz art. 35 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
7. Prawidłowo ustalać dochód rodziny przed przyznaniem prawa do świadczeń rodzinnych. Do dochodu rodziny doliczać alimenty otrzymane przez komornika sądowego.
Podstawa prawna: art. 3 pkt 1 lit. c tiret 14 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
8. Weryfikować w systemie Emp@tia dochody wszystkich członków rodziny osób ze statusem UKR ubiegających się o świadczenia rodzinne uzależnione od kryterium dochodowego.
Podstawa prawna: art. 23 b ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 5 ust. 1 i 2 oraz art. 3 pkt 1 lit. a i pkt. 2 i 2a ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
9. Prawidłowo oznaczać stronę w decyzji dot. ustalenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla osoby niepełnoletniej wskazywać osobę uprawnioną do alimentów reprezentowaną przez przedstawiciela ustawowego.
W związku z powyższym należy skierować do Samorządowego Kolegium Odwoławczego celem stwierdzenia nieważności następujące decyzje: w sprawie nr 1 A.W. decyzję znak: 106/24 z dnia 11.12.2024 r., w sprawie nr 3 K.T. decyzję nr 62/24 z dnia 2.10.2024 r., decyzję nr 61/24 z dnia 2.10.2024 r., w sprawie nr 4 M.G.-K. decyzję nr 74/24 z dnia 8.10.2024 r. ze zm., w sprawie nr 5 B.W. decyzję nr 22/24 z dnia 15.03.2024 r., nr 23/24 z dnia 15.03.2024 r., nr 24/24 z dnia 15.03.2024 r.
O rozstrzygnięciu SKO należy niezwłocznie poinformować tut. Organ celem wydania ewentualnych dalszych zaleceń.
Podstawa prawna: art. 9 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz art. 156 k.p.a.
Termin wykonania: Niezwłocznie po otrzymaniu wystąpienia pokontrolnego.
10. Weryfikować w systemie Emp@tia dochody wszystkich członków rodziny wnioskodawców ubiegających się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego.
Podstawa prawna: art. 15 a ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
Termin wykonania: na bieżąco
11. Dogłębnie i wnikliwie zbadać sprawę przed zastosowaniem ulgi w spłacie zadłużenia z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
Podstawa prawna: art. 7 k.p.a. w zw. z art. 77 k.p.a. w zw. z art. 23 ust.8 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
Termin wykonania: na bieżąco.
12. W przypadku wstrzymania wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego w związku z nieudzieleniem wyjaśnień przez Stronę, informować o tym fakcie Stronę postępowania.

Podstawa prawna; art. 9 k.p.a.

Termin realizacji: na bieżąco.

13. Informować komornika sądowego o wszelkich posiadanych informacjach istotnych dla skuteczności egzekucji, w tym również o wstrzymaniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Podstawa prawna: art. 3 pkt 7 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Termin wykonania: na bieżąco.

14. W przypadku zmiany wysokości zasądzonych alimentów zmieniać decyzje ustalające prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wszczynać postępowanie w przedmiocie ustalenia nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Podstawa prawna: art. 24 ust. 1 oraz art. 2 pkt 7 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Termin wykonania: na bieżąco.

15. Zamieszczać w Krajowym Rejestrze Zadłużonych informacje, o których mowa w art. 8a ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych.

Podstawa prawna: art. 8a ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych, art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Termin wykonania: na bieżąco.

16. Do wniosków o przyłączenie do egzekucji komorniczej dołączać ostateczne decyzje przyznające prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Podstawa prawna: art. 27 ust. 8 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Termin wykonania: na bieżąco.

17. Zawiadomienia do prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 209 k.k. przez dłużnika alimentacyjnego. sporządzać z zachowaniem terminów określonych w k.p.a.

Podstawa prawna: art. 35 k.p.a. w zw. z art. 6 k.p.a.

Termin wykonania: na bieżąco.

18. Informować komornika sądowego o wszelkich posiadanych informacjach istotnych dla skuteczności egzekucji, w szczególności dotyczących dłużnika alimentacyjnego.

Podstawa prawna: art. 3 ust. 7 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Termin realizacji: na bieżąco.

19. Wniosek o ściganie i wniosek do CEPIK sporządzać po uostatecznieniu się decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

Podstawa prawna: art. 5 ust. 3 b ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Termin wykonania: na bieżąco.

20. Terminowo aktualizować w biurach informacji gospodarczej dane o zadłużeniu dłużników alimentacyjnych w biurach informacji gospodarczej.

Podstawa prawna: art. 29 ust. 1 i ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

Termin wykonania: na bieżąco.

21. W decyzjach ustalających prawo do świadczenia „Za życiem” wskazywać w podstawie prawnej art. 32 ust. 1 d ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Podstawa prawna: art. 32 ust. 1 oraz art. 32 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.

Zgodnie z treścią art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej ⁶⁸, Kierownik Ośrodka w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego informuje tut. Wydział o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystania wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przesłano do Kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do Wójta Gminy Świdnica, trzeci włączono do akt kontroli.

Zgodnie z art. 48 ww. ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Ewa Oleniacz
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Świdnica
2. a/a

⁶⁸ (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224),